

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фінансів та обліку

Андрій КІЗИМА

серпень 2024 р.

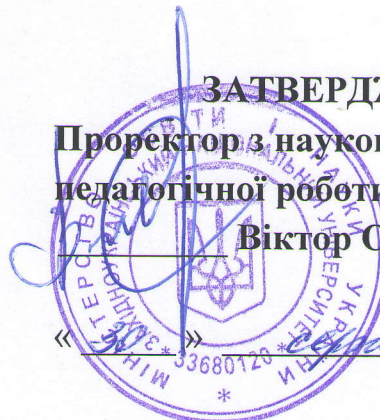

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТОВЕРХОВ

серпень 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

серпень 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Кредитування малого і середнього бізнесу»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 07 Управління та адміністрування

Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма – «Фінансовий менеджмент»

Кафедра фінансових технологій та банківського бізнесу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік, (семестр)
Денна	3	6	32	14	3	6	95	150	6
Заочна	3	6	8	4	–	–	138	150	6

30.08.2024
[Signature]

Тернопіль – ЗУНУ
2024

Робочу програму склала кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу Галина ЗАБЧУК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу (протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.).

Завідувач кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу,
доктор економічних наук, професор

Ольга КНЕЙСЛЕР

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.).

Голова групи забезпечення спеціальності
доктор економічних наук, професор

Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОПП «Фінансовий менеджмент»
доктор економічних наук, професор

Наталія СПАСІВ

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Кредитування малого і середнього бізнесу»**

1. Опис дисципліни «Кредитування малого і середнього бізнесу»

Дисципліна – Кредитування малого і середнього бізнесу	Галузь знань, спеціальність, освітньо- професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань - 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни блок вибіркових дисциплін Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Рік підготовки: <i>Денна, заочна – третій</i> Семестр: <i>Денна, заочна – шостий</i>
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – Фінансовий менеджмент	Лекції: <i>Денна – 32 год., заочна – 8</i> Практичні заняття: <i>Денна – 14 год., заочна – 4</i>
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна – 95 год., заочна – 138</i> Тренінг: <i>Денна – 6 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 3 год.</i>
Тижневих годин – 10,7 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – залік

**2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ»**

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Кредитування малого та середнього бізнесу» є формування системи теоретичних знань і практичних навичок, прийняття рішень про надання кредитів та мінімізацію ризиків, пов'язаних із кредитною діяльністю банків.

Предмет дисципліни – теоретичні та практичні аспекти кредитування малого і середнього бізнесу.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Кредитування малого та середнього бізнесу» є:

- вивчити особливості фінансово-кредитного механізму сприяння розвитку малого та середнього підприємництва;
- ознайомитися із теоретичними та методичними питаннями щодо проведення банківськими установами кредитування підприємств малого і середнього бізнесу;
- розуміти основні принципи та умови кредитування підприємств малого і середнього бізнесу;

- розвинути практичні навички аналізувати діяльність підприємств, приймати рішення щодо віднесення підприємств малого і середнього бізнесу до певної категорії позичальника, розпізнання та врахування ризиків при кредитуванні, використання знань для підвищення ефективності роботи банку в мінливому економічному просторі;

- ознайомитися з програмами фінансової підтримки малого і середнього бізнесу держави та міжнародних організацій в Україні;

- розвинути навички оцінювати конкурентну позицію суб'єкта малого та середнього бізнесу, вміння розробити проектну документацію для залучення фінансових ресурсів від вітчизняних чи міжнародних організацій з метою провадження прибуткової діяльності;

- розвинути навички застосування сучасного інформаційного та програмного забезпечення, зокрема автоматизованої банківської системи Б 2 для формування та аналізу основних документів, які використовуються у банківській кредитній діяльності.

В результаті вивчення дисципліни «Кредитування малого і середнього бізнесу» студенти повинні знати:

- фактори, що формують фінансово-кредитні відносини малих підприємств з іншими структурами; основні типи та напрями фінансово-кредитної підтримки малого і середнього підприємництва;

- специфіку банківського кредитування малого та середнього бізнесу, методи банківського кредитування підприємств малого та середнього бізнесу;

- сутність мікрокредитування і його значення в розвитку малого і середнього бізнесу; ринок мікрокредитування в Україні: учасники ринку, тенденції, перспективи розвитку; законодавче регулювання ринку мікрофінансових компаній; умови мікрокредитування в Україні.

- методи державної фінансової підтримки малого і середнього бізнесу в Україні; порядок надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва;

- міжнародні джерела та програми фінансування малого і середнього бізнесу.

В результаті вивчення дисципліни «Кредитування малого і середнього бізнесу» студенти повинні вміти:

- визначати тенденції розвитку підприємництва в країні, а також встановлювати корисну ефективність для банку надання кредитів малому і середньому бізнесу;

- здійснювати комплексну оцінку діяльності підприємств малого і середнього бізнесу та оцінювати перспективи їх розвитку, ефективної співпраці із урядовими, фінансовими та міжнародними організаціями з приводу залучення додаткових фінансових ресурсів та використання пропонуванних продуктів та послуг для провадження прибуткової діяльності;

- аналізувати діяльність підприємств малого і середнього бізнесу, їхню звітність, оцінювати потребу в кредитних коштах;

- самостійно генерувати ідеї щодо створення нових кредитних продуктів, враховуючи поточну ситуацію на ринку кредитування підприємств в країні;

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ»

Змістовий модуль 1.

Теоретичні основи кредитування малого та середнього бізнесу

Тема 1.

Фінансово-кредитний механізм сприяння розвитку малого та середнього підприємництва

Фінансово-кредитний механізм сприяння малому і середньому підприємництву: суть та структура. Принципи та особливості формування фінансово-кредитного механізму розвитку малого і середнього бізнесу. Основні типи та напрями фінансово-кредитної підтримки малого та середнього підприємництва. Проблеми у фінансово-кредитній сфері суб'єктів малого і середнього бізнесу в Україні.

Тема 2.

Організація банківського кредитування малого і середнього бізнесу

Основні завдання та цілі банківського кредитування малого та середнього бізнесу. Кредитний процес в банківських установах та етапи його провадження. Особливості заключення кредитного договору як основи кредитних взаємин банків із позичальниками. Процедура надання позики. Види позичкових рахунків. Моніторинг кредитного процесу. Проблемні кредити і заходи щодо реструктуризації простроченої заборгованості. Банківські кредитні продукти для малого підприємництва та особливості їх реалізації. Мікрокредитування малого бізнесу як важливий напрям реалізації банківського кредитування.

Тема 3.

Форми та методи забезпечення банківських позик

Форми забезпечення своєчасності та повноти повернення кредитів та сплати відсотків за ними, їх загальна характеристика.

Застава майна – форма забезпечення банківського кредиту: вибір предмета застави, оцінка ліквідності застави, визначення вартості застави, укладення договору застави, нагляд банку за заставленим майном, порядок звернення стягнення на заставлене майно, його реалізації та погашення кредиту за рахунок виручки від реалізації заставленого майна.

Гарантія, поручительство – форми забезпечення банківського кредиту: принципи вибору гаранта чи поручителя, правова та економічна робота банків з ними, гарантійний лист, договір поручительства, порядок стягнення боргу позичальника за рахунок коштів гаранта чи поручителя.

Страховання відповідальності позичальника за непогашення кредиту і несплати відсотків за користування ним – форми забезпечення кредиту: вибір надійної страхової компанії і найбільш вигідних для банку і позичальника умов страхування, договір страхування та вимоги банку до його змісту, порядок стягнення боргу позичальника за рахунок коштів страхової компанії.

Тема 4.

Особливості надання та погашення окремих видів банківських позик

Класифікація банківських кредитів відповідно до міжнародних стандартів. Особливості та порядок надання кредитної лінії. Особливості надання та погашення: контокорентного кредиту, іпотечного кредиту, овердрафтного кредиту.

Змістовий модуль 2.

Практичні аспекти кредитування суб'єктів малого і середнього бізнесу в Україні

Тема 5.

Кредитні ризики, їх сутність, класифікація та управління ними

Поняття кредитного ризику та його структура. Причини виникнення кредитного ризику. Зміст активного та пасивного кредитного ризику.

Процес оцінювання кредитного ризику. Управління кредитним ризиком. Аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища кредитора, ідентифікація та визначення рівня ризику, вибір стратегії та методів управління ризиком з метою максимізації прибутку, мінімізації ризику та забезпечення достатнього рівня ліквідності.

Методи управління кредитним ризиком на рівні окремого кредиту. Управління кредитним ризиком на рівні кредитного портфеля банку. Диверсифікація активів як метод управління банківськими ризиками. Поняття лімітування як базового методу мінімізації кредитного ризику. Сек'юритизація банківських активів: переваги та недоліки на сучасному етапі.

Тема 6.

Ринок мікрокредитування в Україні

Сутність мікрокредитування і його значення в розвитку малого і середнього бізнесу. Характеристика учасників ринку мікрокредитування в Україні. Аналіз основних тенденцій розвитку ринку мікрокредитування в Україні. Перспективи розвитку ринку мікрокредитування в умовах сучасних викликів. Законодавче регулювання ринку мікрофінансових компаній. Умови мікрокредитування в Україні.

Тема 7.

Державна підтримка та підтримка малого і середнього бізнесу за рахунок фондів міжнародних організацій

Необхідність та зміст державної політики у сфері розвитку малого та середнього бізнесу. Державна підтримка суб'єктів малого і середнього бізнесу. Види державної підтримки СМСБ та об'єктів інфраструктури. Порядок надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва. Державна програма «Доступні кредити 5,7,9». Програми фонду розвитку підприємництва: програма мікрокредитування; програма рефінансування заходів з підтримки системи кредитування у сільській місцевості; програма кредитування ММСП за пріоритетними галузевими напрямками; програма з підтримки фінансування інвестиційних проектів малих та середніх підприємств за пріоритетними

напрямами. Підтримка малого і середнього бізнесу за рахунок фондів міжнародних організацій

Тема 8.

Практичні аспекти застосування програмного комплексу Б2 при здійсненні банками операцій з кредитування

Порядок розрахунку та визначення ціни за кредитом на основі програмного забезпечення Б2. Порядок створення в АБС Б2 запису контрагента юридичної особи, створення кредитного договору юридичній особі, порядок нарахування процентів по комерційному кредиту юридичної особи. Забезпечення за кредитними операціями в програмному комплексі Б2. Структурування кредиту та визначення суми комісійних платежів за допомогою Б2. Застосування програмного комплексу Б2 для здійснення операції пролонгації/прострочки по кредитному договору. Аналітична робота банків з проблемними кредитами та практичні аспекти її провадження за допомогою Б2. Застосування програмного комплексу Б2 при проведенні контролю та моніторингу за перебігом кредитної операції

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ»

(денна форма навчання)

ТЕМА	Кількість годин					Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	СРС	ІРС	Тренінг	
Змістовий модуль 1.						
Теоретичні основи кредитування малого та середнього бізнесу						
Тема 1. Фінансово-кредитний механізм сприяння розвитку малого та середнього підприємництва	2	2	10	1	3	Поточне опитування
Тема 2. Організація банківського кредитування малого і середнього бізнесу	6	2	12			
Тема 3. Форми та методи забезпечення банківських позик	4	2	12			
Тема 4. Особливості надання та погашення окремих видів банківських позик	2		12			
Змістовий модуль 2.						
Практичні аспекти кредитування суб'єктів малого і середнього бізнесу в Україні						
Тема 5. Кредитні ризики, їх сутність, класифікація та управління ними	4	2	12	1	3	Поточне опитування
Тема 6. Ринок мікrokредитування в Україні	4	2	12			
Тема 7. Державна підтримка та підтримка малого і середнього бізнесу за рахунок фондів міжнародних організацій	4	2	12	1		
Тема 8. Практичні аспекти застосування програмного комплексу Б2 при здійсненні банками операцій з кредитування	6	2	13			
Всього	32	14	95	3	6	

(заочна форма навчання)

ТЕМА	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи кредитування малого та середнього бізнесу			
Тема 1. Фінансово-кредитний механізм сприяння розвитку малого та середнього підприємництва	4	2	16
Тема 2. Організація банківського кредитування малого і середнього бізнесу			16
Тема 3. Форми та методи забезпечення банківських позик			16
Тема 4. Особливості надання та погашення окремих видів банківських позик			18
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти кредитування суб'єктів малого і середнього бізнесу в Україні			
Тема 5. Кредитні ризики, їх сутність, класифікація та управління ними	4	2	18
Тема 6. Ринок мікрокредитування в Україні			18
Тема 7. Державна підтримка та підтримка малого і середнього бізнесу за рахунок фондів міжнародних організацій			18
Тема 8. Практичні аспекти застосування програмного комплексу Б2 при здійсненні банками операцій з кредитування			18
Всього	8	4	138

**5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ
«КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ»**

Денна форма

Змістовий модуль 1.

Теоретичні основи кредитування малого та середнього бізнесу

Практичне заняття № 1.

Тема 1. Фінансово-кредитний механізм сприяння розвитку малого та середнього підприємництва

Мета: вивчити особливості фінансово-кредитного механізму сприяння розвитку малого та середнього підприємництва.

Питання для обговорення:

1. Фінансово-кредитний механізм сприяння малому і середньому підприємству: суть та структура.

2. Принципи та особливості формування фінансово-кредитного механізму розвитку малого і середнього бізнесу.

3. Основні типи та напрями фінансово-кредитної підтримки малого та середнього підприємства.

4. Проблеми у фінансово-кредитній сфері суб'єктів малого і середнього бізнесу в Україні.

Практичне заняття № 2.

Тема 2. Організація банківського кредитування малого і середнього бізнесу

Мета: вивчення та засвоєння теоретичних аспектів та напрацювання практичних навичок з організації кредитного процесу в банку і етапів його провадження.

Питання для обговорення:

1. Основні завдання та цілі банківського кредитування малого та середнього бізнесу.
2. Кредитний процес в банківських установах та етапи його провадження.
3. Особливості заключення кредитного договору як основи кредитних взаємин банків із позичальниками.
4. Процедура надання позики. Види позичкових рахунків.
5. Моніторинг кредитного процесу.
6. Проблемні кредити і заходи щодо реструктуризації простроченої заборгованості.
7. Банківські кредитні продукти для малого підприємництва та особливості їх реалізації.
8. Мікрокредитування малого бізнесу як важливий напрям реалізації банківського кредитування.

Практичне заняття № 3.

Тема 3. Форми та методи забезпечення банківських позик

Мета: вивчити основні форми забезпечення банківських позик

Питання для обговорення:

1. Форми забезпечення своєчасності та повноти повернення кредитів та сплати відсотків за ними, їх загальна характеристика.
2. Застава майна як форма забезпечення банківського кредиту.
3. Гарантія, поручительство: сутність та особливості.
4. Страхування відповідальності позичальника як форма забезпечення кредиту.

Тема 4. Особливості надання та погашення окремих видів банківських позик

Мета: розглянути та вивчити надання і погашення окремих видів банківських позик

Питання для обговорення:

1. Сутність та класифікація банківських кредитів.
2. Кредитна лінія.
3. Контокорентний кредит.
4. Овердрафтний кредит.
5. Іпотечний кредит.

Змістовий модуль 2.

Практичні аспекти кредитування суб'єктів малого і середнього бізнесу в Україні

Практичне заняття № 4.

Тема 5. Кредитні ризики, їх сутність, класифікація та управління ними

Мета: розглянути та вивчити сутність кредитного ризику, його джерела та структуру, методи управління кредитним ризиком.

Питання для обговорення:

1. Поняття кредитного ризику та його структура.
2. Процес оцінювання кредитного ризику.
3. Управління кредитним ризиком.
4. Методи управління ризиком кредитного портфеля банку.

Практичне заняття № 5.

Тема 6. Ринок мікрокредитування в Україні

Мета: дослідити ринок мікрокредитування в Україні. Визначити участь мікрофінансових організацій на ринку кредитних послуг малому та середньому бізнесу.

Питання для обговорення:

1. Сутність мікрокредитування і його значення в розвитку малого і середнього бізнесу. Ринок мікрокредитування в Україні: учасники ринку, тенденції, перспективи розвитку.
2. Законодавче регулювання ринку мікрофінансових компаній.
3. Умови мікрокредитування в Україні.

Практичне заняття № 6.

Тема 7. Державна підтримка підприємств МСБ. Програми кредитування

Мета: розглянути та вивчити особливості державної підтримки підприємництва, дослідити можливості отримання фінансування підприємствами малого і середнього бізнесу за рахунок фондів міжнародних організацій

Питання для обговорення:

1. Державна підтримка суб'єктів малого і середнього бізнесу.
2. Види державної підтримки МСБ та об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва
3. Порядок надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва
4. Програми фонду розвитку підприємництва.
5. Підтримка малого і середнього бізнесу за рахунок фондів міжнародних організацій.

Практичне заняття № 7.

Тема 8. Практичні аспекти застосування програмного комплексу Б2 при здійсненні банками операцій з кредитування

Мета: ознайомитися з програмним комплексом Б2, розглянути структуру та характеристику складових частин автоматизованої банківської системи,

автоматизацію кредитних операцій.

Питання для обговорення:

1. Порядок розрахунку та визначення ціни за кредитом на основі програмного забезпечення Б2.
2. Забезпечення за кредитними операціями в програмному комплексі Б2.
3. Структурування кредиту та визначення суми комісійних платежів за допомогою Б2.
4. Застосування програмного комплексу Б2 для здійснення операції пролонгації/прострочки по кредитному договору.
5. Аналітична робота банків з проблемними кредитами та практичні аспекти її провадження за допомогою Б2.
6. Застосування програмного комплексу Б2 при проведенні контролю та моніторингу за перебігом кредитної операції

Заочна форма

Змістовий модуль 1.

Теоретичні основи кредитування малого та середнього бізнесу

Практичне заняття № 1.

Тема 1. Фінансово-кредитний механізм сприяння розвитку малого та середнього підприємництва

Мета: вивчити особливості фінансово-кредитного механізму сприяння розвитку малого та середнього підприємництва.

Питання для обговорення:

1. Фінансово-кредитний механізм сприяння малому і середньому підприємству: суть та структура.
2. Принципи та особливості формування фінансово-кредитного механізму розвитку малого і середнього бізнесу.
3. Основні типи та напрями фінансово-кредитної підтримки малого та середнього підприємництва.
4. Проблеми у фінансово-кредитній сфері суб'єктів малого і середнього бізнесу в Україні.

Тема 2. Організація банківського кредитування малого і середнього бізнесу

Мета: вивчення та засвоєння теоретичних аспектів та напрацювання практичних навичок з організації кредитного процесу в банку і етапів його провадження.

Питання для обговорення:

1. Основні завдання та цілі банківського кредитування малого та середнього бізнесу.
2. Кредитний процес в банківських установах та етапи його провадження.
3. Особливості заключення кредитного договору як основи кредитних взаємин банків із позичальниками.
4. Процедура надання позики. Види позичкових рахунків.
5. Моніторинг кредитного процесу.
6. Проблемні кредити і заходи щодо реструктуризації простроченої

заборгованості.

7. Банківські кредитні продукти для малого підприємництва та особливості їх реалізації.
8. Мікрокредитування малого бізнесу як важливий напрям реалізації банківського кредитування.

Тема 3. Форми та методи забезпечення банківських позик

Мета: вивчити основні форми забезпечення банківських позик

Питання для обговорення:

1. Форми забезпечення своєчасності та повноти повернення кредитів та сплати відсотків за ними, їх загальна характеристика.
2. Застава майна як форма забезпечення банківського кредиту.
3. Гарантія, поручительство: сутність та особливості.
4. Страхування відповідальності позичальника як форма забезпечення кредиту.

Тема 4. Особливості надання та погашення окремих видів банківських позик

Мета: розглянути та вивчити надання і погашення окремих видів банківських позик

Питання для обговорення:

1. Сутність та класифікація банківських кредитів.
2. Кредитна лінія.
3. Контокорентний кредит.
4. Овердрафтний кредит.
5. Поточний кредит.

Змістовий модуль 2.

Практичні аспекти кредитування суб'єктів малого і середнього бізнесу в Україні

Практичне заняття № 2

Тема 5. Кредитні ризики, їх сутність, класифікація та управління ними

Мета: розглянути та вивчити сутність кредитного ризику, його джерела та структуру, методи управління кредитним ризиком.

Питання для обговорення:

1. Поняття кредитного ризику та його структура.
2. Процес оцінювання кредитного ризику.
3. Управління кредитним ризиком.
4. Методи управління ризиком кредитного портфеля банку.

Тема 6. Ринок мікрокредитування в Україні

Мета: дослідити ринок мікрокредитування в Україні. Визначити участь мікрофінансових організацій на ринку кредитних послуг малому та середньому бізнесу.

Питання для обговорення:

1. Сутність мікрокредитування і його значення в розвитку малого і

- середнього бізнесу.
2. Ринок мікрокредитування в Україні: учасники ринку, тенденції, перспективи розвитку.
 3. Законодавче регулювання ринку мікрофінансових компаній.
 4. Умови мікрокредитування в Україні.

Тема 7. Державна підтримка підприємств МСБ. Програми кредитування

Мета: розглянути та вивчити особливості державної підтримки підприємництва, дослідити можливості отримання фінансування підприємствами малого і середнього бізнесу за рахунок фондів міжнародних організацій

Питання для обговорення:

1. Державна підтримка суб'єктів малого і середнього бізнесу.
2. Види державної підтримки СМСБ та об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва
3. Порядок надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва
4. Програми фонду розвитку підприємництва.
5. Підтримка малого і середнього бізнесу за рахунок фондів міжнародних організацій.

Тема 8. Практичні аспекти застосування програмного комплексу Б2 при здійсненні банками операцій з кредитування

Мета: ознайомитися з програмним комплексом Б2, розглянути структуру та характеристику складових частин автоматизованої банківської системи, автоматизацію кредитних операцій.

Питання для обговорення:

1. Порядок розрахунку та визначення ціни за кредитом на основі програмного забезпечення Б2.
2. Забезпечення за кредитними операціями в програмному комплексі Б2.
3. Структурування кредиту та визначення суми комісійних платежів за допомогою Б2.
4. Застосування програмного комплексу Б2 для здійснення операції пролонгації/прострочки по кредитному договору.
5. Аналітична робота банків з проблемними кредитами та практичні аспекти її провадження за допомогою Б2.
6. Застосування програмного комплексу Б2 при проведенні контролю та моніторингу за перебігом кредитної операції

6. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Мета тренінгу з дисципліни «Кредитування малого і середнього бізнесу» – формування у студентів критичного мислення для пропонування професійних рішень, обґрунтування доцільності залучення кредиту комерційного банку та ефективність його використання суб'єктами малого і середнього підприємництва.

Успішне проходження тренінгу сприяє посиленню практичної спрямованості у підготовці фахівців за ступенем вищої освіти «бакалавр».

Проведення тренінгу дозволяє:

- забезпечити засвоєння теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисципліни «Кредитування малого і середнього бізнесу»;
- розвинути у студентів навички пропонування обґрунтованих рішень, використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів.

Організація і порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина. Актуалізація теми тренінгового заняття та структуризація процесу його проведення. Ознайомлення студентів з метою тренінгу, його завданнями, процедурою проведення, очікуваними результатами. Представлення програми тренінгу.

2. Організаційна частина. Встановлення правил проведення тренінгу, формування робочих груп студентів, визначення завдань та розподіл ролей. Забезпечення учасників тренінгу роздатковими матеріалами: таблицями, бланками документів, інструкціями.

3. Практична частина. Виконання тренінгових завдань у групах із використанням базових та інноваційних методів проведення тренінгу за визначеною темою (проблемою). Підготовка презентаційних матеріалів за результатами виконання тренінгового завдання.

4. Підведення підсумків. Презентація практичної роботи в групах. Обговорення результатів виконання завдань, обмін думками з проблематики теми тренінгу, підведення підсумків, оцінка результативності роботи в групах та досягнення поставлених цілей тренінгу.

Тематика тренінгу

Прийняття оптимального рішення про видачу кредиту або відмову у видачі кредиту підприємцю.

Порядок проведення:

1. Здійснити аналіз кредитоспроможності позичальника - юридичної (фізичної) особи.

2. На основі розрахунку економічних показників навчитись формувати обґрунтований висновок щодо доцільності видачі кредиту.

3. Розглянути та проаналізувати якісні критерії оцінки кредитоспроможності позичальника - юридичної (фізичної) особи.

4. Представити результати оцінки кредитоспроможності позичальника - юридичної (фізичної) особи у вигляді короткого звіту – висновку (мета отримання кредиту, термін, сума, відсоткова ставка, додаткові вимоги щодо кредитування тощо) та їх опис.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота спрямована на більш глибоке ознайомлення з проблемами, які розглядаються навчальним курсом «Кредитування малого і середнього бізнесу».

Обов'язкові вимоги до самостійної роботи:

- опрацьовані питання представляють на практичному занятті у формі

презентації;

– поєднання теоретичного і практичного аспектів досліджуваної проблеми. Подання суто описових робіт, які не містять цифрового матеріалу не допускається;

– наявність висновків та рекомендацій практичного характеру. Наведені пропозиції, представлені в рамках викладення змісту питань самостійної роботи, мають бути належним чином аргументовані, наявність у тексті голослівних, нічим не підкріплених висновків та пропозицій небажана;

– усі аналітичні дані, використані студентом при виконанні питань самостійної роботи, мають бути підтверджені копіями оригіналів першоджерел.

Самостійна робота полягає в опрацюванні положень банківського законодавства, навчальної і наукової фахової літератури та сформована з 4-х складових і включає: теоретичні питання, аналітичні завдання, задачі, практичні завдання з використанням автоматизованої банківської системи Б2.

Завдання виконується студентом самостійно на основі опрацьованого матеріалу. Варіант обирається студентом відповідно до порядкового номера у списку. Основні результати дослідження доповідаються в аудиторії та супроводжуються презентацією слайдів.

Приклад типового варіанту самостійної роботи з дисципліни:

1. Державна підтримка та стимулювання розвитку бізнесу в Україні під час дії воєнного стану.
2. Проаналізувати кредитний портфель КБ ПриватБанку за 2019-2024 рр., умови надання кредитів малим і середнім підприємствам.
3. Задача

Підприємство уклало з банком угоду про одержання контокорентного кредиту. Ліміт кредитування на квартал встановлений в розмірі 500 тис. грн. В першому місяці кварталу на поточному рахунку були проведені такі операції (тис. грн.): платежі - 150; надходження 100. В другому відповідно: 600 і 500; у третьому 200 і 350. Кредитове сальдо поточного рахунку на початок кварталу становило 30. Процентна ставка встановлена на рівні 35% річних. Дебетове сальдо на поточному рахунку було протягом 38 днів у середньому 180 тис.грн. на кінець дня.

Розрахувати:

1. Заборгованість по позичках на кінець кожного місяця.
2. Суму процентів.
4. Створити в АБС Б2 запис контрагента юридичної особи, кредитний договір юридичної особи, нарахувати проценти по комерційному кредиту, ввести забезпечення по комерційному кредиту юридичної особи.

Загальна оцінка за самостійну роботу визначається як середнє арифметичне з оцінок за виконання теоретичного та практичного завдань.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, самостійна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, ділові ігри, реферування.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Кредитування малого і середнього бізнесу» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;

10. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

11. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Кредитування малого і середнього бізнесу» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
40%	40%	5%	15%
<i>Поточне оцінювання</i>	<i>Модульний контроль</i>	<i>Тренінг</i>	<i>Самостійна робота</i>
Підсумкова оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття)	Модульна контрольна робота складається з: тестових завдань (30 тестів по 2 бали за тест) – макс. 60 балів; 2 задач – макс. 20 балів кожна	Підсумкова оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час тренінгу	Підсумкова оцінка за самостійну роботу визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання чотирьох завдань самостійної роботи

Поточне оцінювання передбачає усне опитування студента під час практичних занять не рідше як раз на два заняття. Окрім того, під час практичних занять до кожної теми передбачено тестування. У підсумку поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час практичних

занять. У випадку пропуску практичних занять передбачено відпрацювання, в іншому разі вони вважаються оцінкою «0» та враховуються при визначенні середнього арифметичного.

Модульний контроль передбачає проміжне оцінювання якості засвоєння студентом теоретичного і практичного матеріалу певного змістового модуля дисципліни «Кредитування малого і середнього бізнесу». Модульна контрольна робота містить: тестові завдання (30 тестів по 2 бали за тест) – макс. 60 балів; 2 задачі – макс. 20 балів кожна.

Проведення тренінгу дозволяє забезпечити засвоєння теоретичних знань та практичних навиків, отриманих у процесі вивчення дисципліни «Кредитування малого і середнього бізнесу». За результатами проходження тренінгу студент отримує оцінку, яка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання чотирьох завдань.

Наступним видом модульної роботи є виконання завдань самостійної роботи, що передбачає: теоретичні питання, аналітичні завдання, задачі, практичні завдання з використанням автоматизованої банківської системи Б2 Підсумкова оцінка за модуль визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час виконання завдань самостійної роботи.

Шкала оцінювання студентів:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

12. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1–8
2.	Проекційний екран	1–8
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	1–8
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1–8
5.	Персональні комп'ютери	1–8
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1–8
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1–8
8.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1–8
9.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1–8
10.	Програмно-методичне забезпечення автоматизована банківська система Б2	8

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Актуальні грантові можливості від Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України». URL: https://biz.ligazakon.net/news/214039_aktualn-grantov-mozhlivost-vd-programi-usaid-konkurentospromozhna-ekonomka-ukrani
2. Балдич Н., Гринчук Н. Місцевий економічний розвиток: моделі, ресурси та інструменти фінансування: практичний посібник. Федерація канадських муніципалітетів / Проєкт міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2020 рік. Частина 4. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/604/PLEDDG_LED_Finance_Guide_Part_4.pdf
3. Банківські продукти та програми допомоги малому і середньому підприємництву. Міністерство розвитку, економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=aba8ec4d-7a97-4b6c-9065-22aae227d6d7&title=BankivskiProduktyTaProgramiDopomogiMalomuISerednomuPidprimnitstvu>
4. Банківські програми. Портал для підприємців. URL: https://sme.gov.ua/program_type/kredytни-programy-za-pidtrymky-mizhnarodnyh-finansovyh-organizatsiij/page/2/
5. Версаль Н. Переваги та недоліки зовнішніх джерел фінансування малих та середніх підприємств в Україні. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2020. №1. С. 182-194.
6. Вергун А.М., Матвієнко С.М. Роль та перспективи розвитку мікрокредитування в країнах, що розвиваються *Ефективна економіка*. № 2. 2020. С. URL: <https://economy наука.com.ua>
7. Гранти на бізнес. Як і де отримати безповоротну фінансову допомогу на підприємництво URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/08/17/690436/>
8. Державна програма підтримки бізнесу «Доступні кредити 5-7-9%». URL: <https://5-7-9.gov.ua>
9. Доценко І. Управління кредитними ризиками банківських установ в умовах воєнного стану. MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS. 2024. № 1. С. 156–162. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-11-22>.
10. Жихарцев В. В., Баландин І. О. Кредитування і контроль: підручник - К.: Альтерпрес, 2018. 480 с.
11. Закон України «Про споживче кредитування» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19#Text>
12. Закон України «Про електронну комерцію» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text>
13. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>
14. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: постанова Правління НБУ: затверджена 28.08.2001 р. № 368 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0841-01>
15. Кицюк, І., & Ковальчук, І. (2023). Програми Європейського Союзу з підтримки та стимулювання малого та середнього бізнесу України. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. Серія «Економічні науки», (4 (110)), 69-73. URL: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-4-10>
16. Коваленко, В., Радова, Н. Банківський кредит у формуванні фінансово-інвестиційного механізму розвитку малого та середнього підприємництва в Україні. *Економіка та суспільство*, 2020 № 22. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-3>
17. Лопатовська О, Мельник А. Кредитування малого та середнього бізнесу в сучасних економічних умовах. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences* 330.3 (2024). С. 172-176.
18. Малий бізнес : етап становлення, ризики та перспектива : метод. рек. / за заг. ред. О. М. Десятнюк, Р. Р. Кулика. 4-те вид. Київ : Гнозис, 2020. 104 с.
19. Майбутнє у регулюванні небанківського фінансового сектору. НБУ. URL:

<https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=80189428>.

20. Методика інтегральної оцінки фінансового стану позичальників юридичних осіб - Проект Правління Національного банку України. URL: <http://kbs.org.ua/files/897546123456.pdf>

21. Огляд інструментів підтримки бізнесу в період воєнного стану в Україні (за 01.07 – 31.07.2022 р.). URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymky-biznesu-v-period-voennoho-stanu-v-0>

22. Партин Г. О., Омелян Х. А. Кредитування діяльності малих і середніх підприємств в Україні: сучасні особливості та шляхи розвитку. *Ефективна економіка*. 2022. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=10009>

23. Петрашевська А. Д., Колонтай С. М., Смелянська В. В. Вплив війни на кредитний ринок України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2023. Випуск 48. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/48_2023ua/12.pdf.

24. Пільгові кредити бізнесу: як держава допомагає у фінансуванні підприємств. URL: https://bankchart.com.ua/krediti/statti/pilgovi_krediti_yak_derzhava_dopomagaє_u_finansuvanni_p_idpriemstv

25. Підприємництво : підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко [та ін.]. Харків : УкрДУЗТ, 2018. Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. 241 с.

26. Положення про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення банківського законодавства: постанова Правління НБУ: прийнята 28.08.2001 року № 369 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0845-01>

27. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків : постанова Правління НБУ: прийнята 06.07.2000 року № 279 URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1027.408.18&nobreak=1>

28. Положення про структуру системи банківського нагляду Національного банку України: Постанова Правління Національного банку України від 17 листопада 1997 р. № 380. URL: nbuportal.bank.gov.ua/doccatalog/document?id

29. Порядок надання фінансової державної підтримки суб'єктам малого та середнього підприємництва : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF#Text>

30. Савченко Т.Г., Миненко Л.М. Забезпечення прозорості діяльності банківських груп в Україні. Транспарентність публічних фінансів – протидія корупції: монографія / за ред. д.е.н., Школьник І.О. та д.е.н., Савченка Т.Г. Суми: видавництво «Ярославна», 2018. 186 с.

28. Фінанси бізнесу : навч. посібник / за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: Видавництво «Апріорі», 2019. - 432 с. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/finansu_Biz_all.pdf

29. Чайковський Я.І. Сучасний стан та напрями розвитку банківського кредитування малого і середнього бізнесу в Україні. *Світ фінансів*. 2021. № 3 (68). С.80-90.

30. Як влада допомагає малому та середньому бізнесу в різних країнах. Електронне видання «Відомості». 2020. URL: <https://www.vedomosti.ru/economics/articles/2020/04/08/827470-pomogayut-malomubiznesu>.

31. 50 грантів до 1,2 млн грн українському бізнесу від Програми USAID (до 24 липня 2023 року) URL: <https://platforma-msb.org/50-grantiv-do-1-2-mln-ukrayinskomu-biznesu-vid-programy-usaid-do-24-lypnya-2023-roku>

32. 34 % of America's small businesses are still closed due to COVID-19. Here's why it matters. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2021/05/america-united-states-covid-small-businesses-economics>

33. Benefits of Digitizing your Small-Business Lending. URL: <https://lendfoundry.com/blog/benefits-of-digitizing-your-small-business-lending/>

34. EDC Business Credit Availability Program Guarantee (BCAP) URL: https://www.rbc.com/covid-19/business.html?_ga=2.196429807.2144261350.1643145318-931065629.1642989550

35. Government of Canada's Relief for Business. URL: https://www.rbc.com/covid-19/business.html?_ga=2.196429807.2144261350.1643145318-931065629.1642989550

36. Government-Guaranteed Loans to Support the Growth of Your Business. URL: <https://www.rbcroyalbank.com/business/loans/canada-small-business-financing.html>
37. Helping small businesses get loans. URL: https://www.ic.gc.ca/eic/site/csbfppfpec.nsf/fra/h_la02855.html
38. Highly Affected Sectors Credit Availability Program (HASCAP). URL: <https://www.td.com/ca/en/personal-banking/covid-19/small-business-relief/>
39. How AI is Disrupting the Financial Services Industry. October 2020. URL: <https://www.cardrates.com/news/autonomous-next-shows-how-ai-impacts-the-financial-industry/>
40. Key Small Business Statistics — 2021. URL: https://www.ic.gc.ca/eic/site/061.nsf/eng/h_03147.html#5.1
41. Lehnen, Pascal, Hildebrand, Daniel & Löber, Dominik. How banks can master the new competitive situation in the SME lending market and successfully adapt their business model. URL: <https://www.rolandberger.com/en/Insights/Publications/SME-lending-in-transition-opportunities-to-develop-future-oriented-business.html>
42. Sadkowski W. Oferta sektora bankowego dla małych i średnich przedsiębiorstw w czasach kryzysu gospodarczego w Polsce. URL: <https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/handle/item/7545> .
43. Pulse of FinTech H1'20. September 2020. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/09/pulse-of-FinTech-h1-2020.pdf>
44. Pulse of FinTech H2'20. February 2021. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2021/02/pulse-of-fintech-h2-2020.pdf>